

TÁRSAS KAPCSOLATOK

6.OSZTÁLY

ÁLTALÁNOS ISKOLA 4. ÓRA

Készítette az EFOP 1.8.0-VEKOP-17-2017-00001

„Egészségügyi ellátórendszer szakmai módszertani fejlesztése” című projekt

Népegészségügyi alprojekt A/III. munkacsoportja.

A projekt a Széchenyi 2020 program keretében valósul meg.

Eredménytermék készítésének dátuma:
2020.03.15.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

FOGLALKOZÁSTERV 45 perces tanóra

Célcsoport/osztály: 6. osztály

Modul megnevezése: Társas kapcsolatok

Témakör megnevezése: Másmilyennek lenni

Órakeret/Időtartam: 45 perces tanóra

---

1. Feldolgozandó ismeretek: A tanulók ismerjék meg a kategória, a sztereotípa, és az előítélet fogalmát. Érzékenyítés a különböző csoportok közötti hasonlóságokra és különbözőségekre, az általánosítás veszélyeire. Elfogadó, toleráns gondolkodás és segítő attitűd.

2. Kulcsfogalmak: különbözőség, általánosítás, előítélet, sztereotípa, elfogadás, tolerancia

3. Kapcsolódás a tantárgyak között: Etika

4. Kapcsolódás a többi modul között: Lelki egészség

5. A foglalkozás fejlesztési eredményei:

- tudatosodik az általánosításnak, kategorizálásnak és az előítéleteknek a szerepe
- erősödik az előítéletmentesség
- erősödik a támogató attitűd

6. Témakörhöz kapcsolódó, felhasználható források a pedagógusnak:

1. **Erkölcstan 6.** Eszterházy Károly Egyetem Oktatókutatató és Fejlesztő Intézet
2. Forgács József: (1994) **A társas érintkezés pszichológiája** Gondolat Könyvkiadó, Budapest 49-68. oldal
https://kupdf.net/download/forgacs-jozsef-a-tarsas-erintkezes-pszichologiaja_59fb2ac2e2b6f5883e367731_pdf Letöltés: 2020. 01. 07.
3. Horváth-Szabó Katalin-Vigassyné Dezsényi Klára: **Az agresszió kezelése** Tanári kézikönyv. (2001) Szociális és Családügyi Minisztérium Budapest.31-34. oldal
4. Rudas J. (2009) **Javne örökösei** Lélekben Otthon Kiadó
5. .Shapiro D. **Konfliktus és kommunikáció (Át a konfliktuskezelés labirintusán)** (1995) Open Society Institute. Egészségvirág Egyesület
6. Szekszárdi J. (2008). **Új utak és módok** Gyakorlatok a konfliktuskezelés tanításához és tanulásához 13 éven felüli tanulók számára. Dinasztia Tankönyvkiadó.63-64. oldal

Időkeret	Elsajátítandó tudásanyag Ismeretek/tartalmak/célok	Óra/Foglalkozás menete Feldolgozás: tanítói, tanári/tanulói tevékenységek	Alkalmazott módszerek/ szervezési módok, munkaformák	Alkalmazott szemléltető eszközök, felszerelések, oktatástechnikai eszközök
2 perc	Az osztálytermi csoportos munka feltételeinek az előkészítése, a struktúra megteremtésének az első fázisa	<p>I.Az óra/foglalkozás bevezetése Óra előtti szervezés – szellőztetés, a foglalkozáshoz szükséges eszközök előkészítése A tanulók elfoglalják a helyüket a teremben.</p>		Tanári/csoportvezetői tevékenység, aktivitás A téma felírása a táblára
8 perc	A feladat arra érzékenyít, hogy sokfélék vagyunk, különböző módon cselekszünk, de ez nem ok arra, hogy ítélkezzünk mások felett, mert ők különböznek tőlünk, vagy másképp oldanak meg egy feladatot, mint mi.	<p>II.Bevezető gyakorlat a beszélgetéshez Egészségvirág (Hópelyhek)</p> <p>Minden tanulónak adjunk egy darab papírt. Elmondjuk az instrukciót, és kövesse. A tanulók ne nézzék egymást. Kérjük meg őket, hogy az instrukciót mindenki hallgassa meg és belátása szerint kövesse. ne nézzék a másikat. Ne kérdezzenek. Ha valaki kérdést tesz fel, a válasz: „Csináld, ahogy jónak látod.” Instrukció:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vegyétek kézbe a papírt. 2. Hajtsátok félbe. 3. Tépjétek le a papír jobb felső sarkát! 4. Hajtsátok újra félbe a papírt! 5. Tépjétek le a papír jobb felső sarkát! 6. A lapot újra hajtsátok félbe! 7. Tépjétek le a papír jobb felső sarkát! 8. A papírt újra hajtsátok félbe! 	A csoportvezető tanár kiosztja a papírokat, elmondja az instrukciót, figyeli az instrukció követését, és moderálja a beszélgetést. A tanulók a nonverbális részben követik a tanár utasításait, majd a megbeszélés során, önkéntesen szólalnak meg a témával kapcsolatban.	fejenként egy A/4 papír

5 perc	<p>Az emberek közötti hasonlóságok és különbségek alapján csoportképződés történik többek között a következő szempontok alapján:</p> <ul style="list-style-type: none"> • testi adottság, • életkor, • anyagi helyzet, • társadalomban elfoglalt hely, • nem, 	<p>9. Ha még tudjátok, tépjétek le a papír jobb felső sarkát! (Ha már nem tudják letépní, akkor ezt nem kell végrehajtani.)</p> <p>10. Hajtsátok szét a lapot!</p> <p>Ezután a tanulók mutassák meg a saját lapjukat a többieknek. Biztassuk a tanulókat arra, hogy nézzék meg a többiek lapját, és vegyék észre, hogy mennyire különbözőek a lapok.</p> <p>A papírtépeses feladatot nagycsoportos megbeszélés követi, melynek során a következő témákra térjenek ki: Miért szakadtak a papírok különbözőképpen? Mit gondoltok, hogy azok papírja, akik másképp szakadt, ők rosszabbul végezték-e el a feladatot? Szabad-e a papírlapok kinézete alapján értékelni a másik gyereket? Szokás-e az alapján értékelni másokat, hogy másképp csinálnak dolgokat, mint ti?</p> <p>III. Különbözőségek Milyen különbségek fordulnak elő az emberek között? Milyen csoportokba szokták az embereket besorolni? Mi alapján jönnek létre ezek a kategóriák? Milyen kategóriákat ismertek, ahol valamilyen nehézség, hátrány a csoportosítás alapja?</p>	Nagycsoportos megbeszélés A csoportvezető tanár moderálja a megbeszélést	
--------	--	---	---	--

10 perc	<ul style="list-style-type: none"> • vallás, • nemzetiséghez tartozás, • külső tulajdonság. <p>A gyakorlat a modellezi, ami azt jelenti, hogy a csoporthoz tartozásból következtetünk bizonyos tulajdonságok meglétére, bizonyos viselkedések valószínűségére. A gyakorlat során tudatosodik, hogy az emberek közötti különbségek hangsúlyozása kategorizáláshoz, sztereotípiák és előítéletek kialakulásához vezethet. A sztereotípiák segítségével különböző tulajdonságokat tulajdoníthatunk bizonyos embercsoportoknak. A sztereotípiák a kategóriaképzés révén jönnek létre, ami megkönnyíti, egyszerűsíti a másik személy megismerését. A hátránya, hogy nem közvetlen megismerésen alapszik, hanem a korábbi tapasztalataink alakítják, így nagy a tévedés kockázata. Egyes kategóriába sorolt emberek megítélése különböző, sokszor negatív lehet. A saját csoporthoz tartozó emberek megítélése jellemzően pozitívabb, mint az idegen vagy ismeretlen csoportba tartozó. A különböző tulajdonságokkal rendelkező, és ezáltal más csoportokba tartozó emberek nem értéktelenebbek másoknál.</p>	<p>IV. Ismerem őket?</p> <p>Az osztályban 4 csoportot alkotunk, akik brainstorming segítségével összegyűjtik a következő kategóriába tartozó személyek tulajdonságait:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Évismétlő diák • Celeb • Vidéki szegény ember vagy városi hajléktalan ember • A másik iskola tanulója • Kerekesszékes sportoló <p>Mindegyik csoport bemutatja, hogy milyen tulajdonságokat gyűjtött a kategóriához tartozó személyről. A bemutatások végén megkérdezzük, hogy mennyire értenek egyet a leírással a többiek.</p> <p>A közös megbeszélés témája, hogy a csoporthoz való tartozásból következtetünk egyéni tulajdonságokra. Ennek vannak kockázatai</p> <p>Milyen veszélyt hordoznak az általánosítások és előítéletek? Milyen következménnyel járhat, ha valaki ez alapján kerül be egy csoportba?</p>		
---------	--	--	--	--

15 perc	A cél az elfogadó, empátikus és segítő attitűd kialakítása,	<p>V. Új osztálytárs érkezik Az osztályba új gyerek érkezik, aki kicsit különbözik a többiektől.</p> <ol style="list-style-type: none"> Léna külföldről érkezett az osztályba. Furcsán öltözik, magának valónak látszik. Még nem tud rendesen magyarul. Pisti cigányfiú, aki néhány hónapja nevelőszülőknél él. A régi iskolájában sok barátja volt. Elég hangosan beszél. Ritát az édesapja hozza el az iskolába, mivel nem tud járni. Kerekesszékekben ül, ezért nem lesz padtársa. Eddig még nem szólalt meg, csak, ha a tanárai kérdezték. Pisti egy évig magántanuló volt, mert egy súlyos betegség miatt műtötték. Nem fog testnevelés órákra járni, és elég sok tantárgyból le van maradva. <p>Az osztály feladata, hogy segítsenek az új osztálytársnak beilleszkedni az osztályba, akik már elsős koruktól ismerik egymást, és jó barátságok vannak. A kiscsoportok gyűjtsenek ötleteket, hogyan lehetne a gyerekek segíteni, hogy beilleszkedjen? A kiscsoportos megbeszélés után a csoport szószólója tesz javaslatot, mit tegyenek az osztály tagjai, hogy az új gyerek minél hamarabb jól érezze magát az osztályban.</p>	A csoportvezető tanár elmondja az instrukciót, majd 4-5 fős csoportalkotásra biztat. A csoportoknak kiosztja az előre elkészített leírásokat. Figyeli a kiscsoportok együttműködését. Moderálja a téma feldolgozását nagycsoportos szinten. A végén összefoglalja a legjobb ötleteket.	Személyleírás lapokon A leírások a csoportvezető tanár döntése alapján módosíthatóak, cserélhetőek.
---------	---	---	--	--

5 perc	A cél a lezárttság érzésének a biztosítása és a kimondatlan dolgokból eredő feszültség csökkentése.	VI. Zárás Mi maradt bennem? Rudas 365. oldal A csoportvezető tanár arra kéri a tanulókat, hogy kényelmesen helyezkedjenek el, és gondoljanak arra, amit ezen az órán nem tudtak kimondani, ami bennük maradt, ami most zavarja őket. Egy perc gondolkodás után azt a szót –gondolatot vagy érzést – mondják el hangosan.	A csoportvezető tanár elmondja az instrukciót, lehetőséget ad a megszólalásra.	
--------	---	---	--	--

10 PERCES kiemelhető blokk

Célcsoport/osztály: 6. osztály

Modul megnevezése: Társas kapcsolatok

Témakör megnevezése: Másmilyennek lenni

Órakeret/Időtartam: 10 perc

Időkeret	Elsajátítandó tudásanyag Ismeretek/tartalmak/célok	Óra/Foglalkozás menete Feldolgozás: tanítói, tanári/ tanuló tevékenységek	Alkalmazott módszerek/ szervezési módok, munkaformák	Alkalmazott szemléltető eszközök, felszerelések, oktatástechnikai eszközök
10 perc	A cél az elfogadó, empatikus és segítő attitűd kialakítása,	<p>. Új gyerek az osztályban</p> <p>Az osztályba új gyerek érkezik, aki kicsit különbözik a többiektől.</p> <p>e. Lena külföldről érkezett az osztályba. Furcsán öltözik, magának valónak látszik. Még nem tud rendesen magyarul.</p> <p>f. Robi cigányfiú, aki néhány hónapja nevelőszülőknél él. A régi iskolájában sok barátja volt. Elég hangosan beszél.</p> <p>g. Ritát az édesapja hozza el az iskolába, mivel nem tud járni. Kerekesszékekben ül, ezért nem lesz padtársa. Eddig még nem szólalt meg, csak, ha a tanárai kérdezték.</p> <p>h. Pisti egy évig magántanuló volt, mert egy súlyos betegség miatt műtötték. Nem fog testnevelés órákra járni, és elég sok tantárgyból le van maradva.</p> <p>Az osztály feladata, hogy segítsenek az új osztálytársnak beilleszkedni az osztályba, akik már elsős koruktól ismerik egymást, és jó barátságok vannak. A kiscsoportok gyűjtsenek ötleteket, hogyan lehetne a gyerekeknek segíteni, hogy beilleszkedjen?</p> <p>A kiscsoportos megbeszélés után a csoport szószólója tesz javaslatot, mit tegyenek az osztály tagjai, hogy az új gyerek minél hamarabb jól érezze magát az osztályban.</p>	A csoportvezető tanár elmondja az instrukciót, majd 4-5 fős csoportalkotásra biztat. A csoportoknak kiosztja az előre elkészített leírásokat. Figyeli a kiscsoportok együttműködését. Moderálja a téma feldolgozását nagycsoportos szinten. A végén összefoglalja a legjobb ötleteket.	Személyleírás lapokon A leírások a csoportvezető tanár döntése alapján módosíthatóak, cserélhetőek.

Kiegészítő gyakorlatok:

1. Nehézséggel élni

Nézzétek meg a kisfilmet, majd válaszoljatok az alábbi kérdésekre!

Biztosan találkoztál már testi hátránnyal küzdő személlyel. Milyen erősségére, képességére, tulajdonságára vagy külső erőforrásra tudott támaszkodni, hogy a hátrányát leküzdje?

Forrás: okosdoboz Másképp ugyanolyan

http://www.okosdoboz.hu/video?select_temakor_search=4&select_altemakor_search=-1&select_osztaly_search=5-8&id=133

2. Hátrányból indulni

a. Egyéni feladatként

Nézd meg a következő képeket. Próbál kitalálni, hogy a rajta szereplő embernek mi okozhat nehézséget és minek örülhet. Miben hasonlíthat az élete a te életedhez?

b. Csoportos feladatként:

Kiscsoportban válasszatok ki egy képet. A feladatod az, hogy a rajta szereplő emberrel készíts egy interjút az iskolaújság számára. Írd le a párbeszédet.

